

In ultima revista Urbanismul-Serie Noua (nr.19/2015) “Cercetare in urbanism si amenajarea teritoriului”, la sectiunea “Evenimente” a aparut articolul prezentat de Radu Radoslav, Sanda Predescu, Mihai Danciu, la Conferinta Nationala Urban Concept-Dezvoltare urbana moderna in Romania, Editia a XV-a, sub titlul “Este recunoscuta initiatiava independenta ca actor in devenirea urbana?”, care se refera la actiunea Biroului Teritorial al Regiunii de Dezvoltare Vest de decernare a diplomelor de excelenta.

Articolul este in continuare.

Radu RADOSLAV, Sanda PREDESCU, Mihai Ionuț DANCIU
(CCUPT - RUR Biroul Teritorial al Regiunii de Vest)

ESTE RECUNOSCUTĂ ÎN ROMÂNIA INIȚIATIVA INDEPENDENTĂ CA ACTOR PRINCIPAL ÎN DEVENIREA URBANĂ? sau despre RADICALIZARE – DERADICALIZARE

RUPTURA ÎNTRE LOCUITORI ȘI CONDUCĂTORI

Devenirea urbană holistică se produce prin alianța dintre autoritățile locale, sectorul financiar și privat, experți, locuitori etc.

Cât de important este să lucrezi cu entități instituționale? Cât de important este să lucrezi cu entități informale? Care este implicarea locuitorilor în devenirea urbană?

Orașele au nevoie de povestiri de succes pentru a oferi identitatea necesară unității cetățenilor săi.

O viziune strategică holistică trebuie să ofere un sens al dezvoltării, să încurajeze inițiativele care au suportul comunității, să folosească resurse locale, să sprijine un sistem de administrare inovativ și antreprenorial.

Adevăratele comunități se mențin strâns unite prin valorile, normele experiențelor pe care membrii lor le împărtășesc.

Asocierea civică este o „școală de auto-conducere, de auto-organizare” care îi învață pe cetățeni deprinderi de cooperare de care aceștia să se folosească în viața publică.

ADEVĂRAȚII NOȘTRI EROI LOCALI

au cea mai profundă înțelegere a problematicii urbane /teritoriului de influență prin:

- acțiuni ale grupurilor artistice tinere: **Spații în așteptare, Simultan, H.arta, TMBase**
- acțiuni ale comunităților artistice de tip atelier: **DIY și TamTam**
- acțiuni de tip managerial pentru regenerarea Spațiului Public: **Fundația Rubin din jurul cafenelei Papillon Typopassage Timișoara și a Barjei din jurul cafenelei D Arc, Fundatia Triade, Moda Investment Grup din jurul clubul Aethernativ**
- acțiuni de tip managerial în organizarea festivalurilor urbane pen-

tru regenerarea Spațiului Public: **Student Fest, Street Delivery, Art Street**

- acțiuni ale agitatorilor politici ai spațiului urban: **Monotremu sau AU**
- acțiuni de pe platforme online a oamenilor creativi: **WERKRAUM**
- acțiuni ale comunităților sportive: **Atletic Club Maraton, Timișoara Verde pentru Timișoara**
- acțiuni ale galeriei suporterilor sportivi: **“Druckeriei” din 2008 și 2014**
- acțiuni ale activismului social: **Asociația Colonia Veselă Petroșani Fundația “Timișoara 89”**
- acțiuni ale activismului civic: **Asociația Proprietarilor din Zonele Rezidențiale**
- acțiuni ale comunităților creative din mediul universitar: **RAAO FOR**
- acțiuni ale comunităților ce pun în valoare patrimoniul istoric: **Societatea Filarmonică Timișoara**
- acțiuni de recolonizare artistică montană: **Gârâna, Brebu Nou, Ili-dia, Sasca Montană, Potoc, Anina;** transmisiile online ale DJ-ilor aparținând comunității electronice **Anonim TM**

Trebuie să redefinim scopul tuturor formelor de creativitate, dar mai ales pe cele sociale, focalizându-ne pe punerea în practică a multiplelor idei simple, latente din fiecare din noi, în amenajarea sustenabilă a urbanului / teritoriului regional, prin implicarea culturii locale, prin încurajarea ideilor puse în practică de acțiuni private, premiate de RUR Biroul Teritorial Regiunea de Vest cu **DIPLOME DE EXCELENȚĂ**.

Cele 15 **DIPLOME** celebrează pe cei care sunt sau poate ar putea fi adevărații noștri eroi locali, pentru că aceștia au poate cea mai profundă înțelegere a problematicii urbane / teritoriului de influență.

DIPLOME DE EXCELENȚĂ
ACORDATE de RUR Biroul Teritorial Regiunea de Vest
PENTRU RECUNOAȘTEREA MERITELOR INIȚIATIVELORE
PRIVATE-INDEPENDENTE-VOLUNTARE
ÎN REGENERAREA URBANĂ

ANONIM TM 1998

Asociație de DJ de promovare a muzicii underground, ce a născut o comunitate creativă locală prin organizarea de evenimente independente: primul festival anual de muzică electronică TM Base 1999 organizat în spații abandonate de tip hală industrială în Timișoara, festival pe malul râului Bega.

Cafeneaua D'ARC - DI. SAȘA MOZA

(prima diplomă de excelență RUR pentru bune practici în regenerarea urbană prin inițiative private pentru revitalizarea spațiilor publice din Timișoara)

Cafeneaua D'Arc Piața Unirii 2002:

- primul act de asanare subsol - consolidare, refuncționalizare și prima terasă pe malul Begheului cu acces direct la apă 2008.
- Extindere terasă sub pod Bega spațiu de spectacole.
- Prima galerie de artă în aer liber, Typopasage 2009.

VERDE PENTRU BICICLETE - DI. CRISTESCU EMIL

(premiile RUR pentru bune practici în regenerare urbană prin inițiative private având ca scop sănătatea locuitorilor timișoreni)

Campania "Verde pentru Biciclete" este prima inițiativă oficială din Timișoara care încurajează adoptarea mersului pe bicicletă ca alternativă ecologică pentru deplasarea prin oraș. Campania a debutat în octombrie 2008 și de atunci s-au realizat aproape în fiecare lună

acțiuni pentru bicicliști: de la concursuri pentru copii și tineri, la concursuri pentru toate categoriile de vârstă, la campanii de încurajare a mersului pe două roți realizate în rândul companiilor, la acțiuni de recompensare a celor care merg pe biciclete spre serviciu, la campanii de informare stradale și în unități de învățământ, cu privire la măsurile de siguranță în trafic.

FUNDAȚIA RUBIN - DI. STELIAN CÎRȚ

(premiile RUR pentru bune practici în regenerare urbană prin inițiative private pentru acțiuni de revitalizare a spațiului public din zona centrală a Timișoarei)

Începând cu anul 2003, Fundația Rubin a derulat programul „Arta în Stradă”, un program de susținere și atragere a tinerilor către actul de cultură.

Acest program transformă conceptul de galerie-expoziție într-un instrument de analiză a interacțiunii operă de artă – public, desfășurat în spațiul public și în același timp constituie o modalitate de a implementa fenomenul artistic în cotidian.

În cadrul programului „Arta în Stradă”, fundația a dezvoltat o serie de activități culturale (expoziții, ateliere de creație, concerte) și proiecte între care amintim: „Transport ieșit din comun”, „Debut”, Festivalul „AccesArt” și Tabăra „Pastel urban”.

MODATIM INVESTMENT GRUP - DI. OVIDIU ȘANDOR

(premiile RUR pentru bune practici în regenerare urbană prin inițiative private pentru demararea conversiei zonei industriale din zona centrală a Timișoarei)

Investiția în City Business Centre (CBC), noul centru de afaceri care a prins viață în Piața 700, transformând definitiv zona, a demarat în 2005 și va fi finalizată în 2013.

Complexul, care include cinci corpuri cu o suprafață închirială totală de 43.000 de mp, este cu atât mai important pentru oraș cu cât, prin atuurile sale, oferă infrastructura necesară companiilor care doresc să se implanteze sau să-și consolideze prezența în regiunea noastră. CBC asigură astfel cadrul necesar pentru crearea de locuri de muncă și chiar dezvoltarea de noi oportunități pentru mediul de business local.

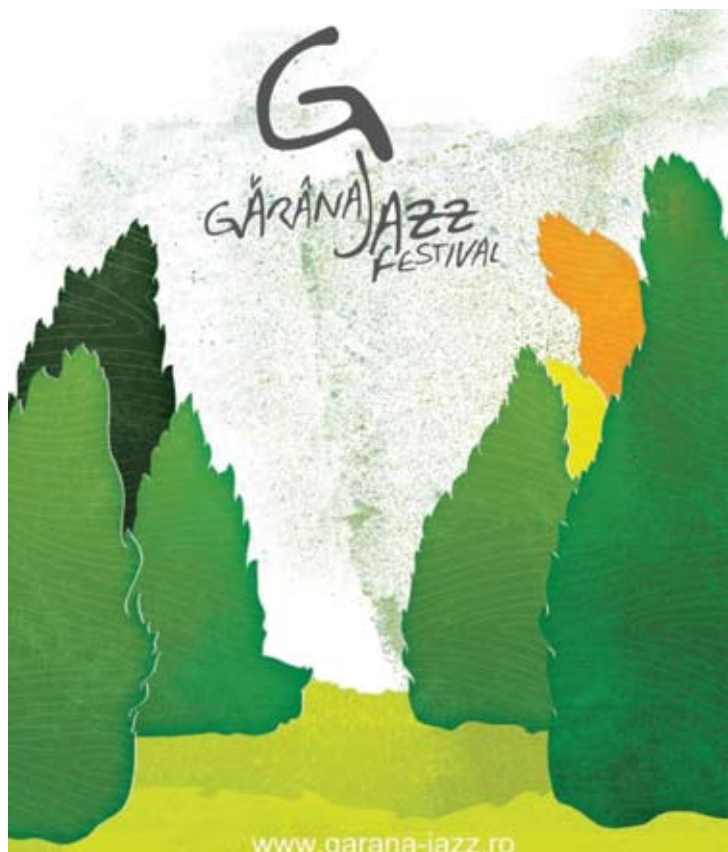
Rolul ModaTim Investment S.A. nu s-a limitat însă la construirea și închirierea celor cinci clădiri de birouri. Implicarea a avut ca rezultat reînnoirea urbană a zonei, atât prin modul de abordare a proiectului propriu, cât și prin inițiative de interes public ce vizează îmbunătățirea infrastructurii și accesului în această zonă a orașului.

JAZZ FESTIVAL GĂRÎNA - DI. MARIUS GIURA

(premiile RUR pentru bune practici în regenerare teritorială pentru promovarea artei contemporane în spațiul regional)

În august 1997 Puba Hromadka, Liviu Butoi, Gigi Tăuș și Marius Giura

au deschis primul festival de jazz din Gărina în curtea hanului La Răscruce.

De atunci Florian Lungu a prezentat peste 150 formații și instrumentiști locali și internaționali. Datorită creșterii numărului de spectatori și a importanței fenomenului, în 2004 locația a fost mutată în Poiana Lupului.

Alături de tabăra de sculptură și pictură, festivalul de jazz a deschis seria de evenimente muzicale care au făcut din Gărina, Banat, România un punct remarcabil al culturii europene și nu numai.

ATLETIC CLUB MARATON - DI. CONSTANTIN „TELE” DUMITRA

(premiile RUR pentru bune practici în regenerare urbană)

Ambițiosul proiect a început în 2000 prin organizarea primului maraton la Timișoara, la care au participat doar 48 persoane (incluzând și persoane cu handicap), ajungându-se anul trecut la cca. 550 concurenți.

Aproape în fiecare an s-au adăugat noi acțiuni: în 2001, crosul la care au participat 516 concurenți; în 2002, primul semimaraton (s-a omologat traseul maratonului pentru a putea fi membru al organizației mondiale de profil AIMS); primul cros feminin cu 45 participanți; în 2004, biatlonul (înot și alergare) Johnny Weissmüller, în memoria concitadinului nostru, primul triatlon în parteneriat cu o firmă străină ce a investit în Timișoara (înot, bike, alergare) cu 60 participanți. În 2005 prin „crosul firmelor” (alergare, bike, marș, patine cu role) „ATLETIC CLUB MARATON” și-a extins parteneriatul cu alți investitori din zonă, asimilat doar peste un an de 46 societăți comerciale și peste 500 participanți, ajungând în acest an la peste 1500 participanți.

S.C. CASA BARAJ S.R.L. – DI. IOAN POPA

(premiile RUR pentru bune practici în regenerare regională)

Regenerarea regională presupune revigorarea tuturor județelor componente. Un obiectiv principal al acestei strategii holistice este transformarea județului Caraș Severin într-o destinație de schi internațională de succes, prin punerea treptată în funcțiune și a părții de pe Semenic prin cele 3 pîrtii schiabile potențiale și anume: Văliug-Virful Gozna Semenic, Gărina-Semenic și Crivaia-Virfu Gozna. Telescaunul Casa Baraj, investiție cheie a întregii operațiuni, a fost montat în 2011 de către S.C. Casa Baraj S.R.L. Această coborâre Semenic-Casa Baraj (Văliug) constituie coloana vertebrală a viitoarei pîrtii ce va fi deservită de o telegondolă, cu o stație intermediară, ce urmează să se monteze de către premianții noștri pe traseul fostului telescaun Valiug-Semenic. Astfel, după o abandonare prelungită a activităților sportive alpine din zonă (în 2006 mai funcționa doar schiliftul Birta) în doar 4 ani

au fost puse în funcțiune 4 instalații de transport pe cablu pe Semenic și anume: pârtia „Idioșilor”, pârtia Goznuța (fostă Birta) achiziționată și reamenajată de S.C. Casa Baraj, pârtia „Crucea de Brazi” și parțial pârtia „Slalom Uriăș”. Ca prim efect a acestor inițiative private, numărul de turiști în zonă s-a dublat într-un singur an.

FUNDAȚIA TRIADE – Dna. SORINA JECZA

(premiile RUR pentru bune practici în regenerare urbană)

Gândul ascuns al proiectului era de a crea o PEPINIERĂ DE ARTĂ din care să se poată alimenta spațiul urban timișorean.

Lista și valoarea artiștilor expuși în spațiul Grădinii Triade, în ordine alfabetică, este impresionantă: Ștefan BARTHA, Horia-Cătălin BOJIN, Delia BRĂNDUȘESCU, Ștefan CĂLĂRĂȘANU, Onisim COLTA, Roman COTOȘMAN, Matei GAȘPAR, Remus IRIMESCU, Peter JACOBI, Peter JECZA, Rudolf KOCSIS, KOLUMBAN Antal, KOVACS- KŐVECSI Imre, Gheorghe MARCU, Linda MENCZEL, Cosmin MOLDOVAN, Gheorghe MUREȘAN, Slavenca PETRE, POPOVICI Lőrincz, Bogdan RAȚĂ, Mircea ROMAN, ROSTAS Beata, Dan ROȘCA, Florin SIDĂU, Nada STOJICI, Dumitru ȘERBAN, Anamaria ȘERBAN, Rudolf VARNA, Aurel VLAD.

ASOCIAȚIA COLONIA VESELĂ – DI. MIHAI-IONUȚ DANCIU

(premiile RUR pentru bune practici în regenerare urbană)

Asociația „Colonia Veselă” s-a implicat în procesele și activitățile legate de cartierul defavorizat „Colonie” din Petroșani.

Prin parteneriatele stabilite cu entități locale și regionale Asociația *Colonia Veselă* a pus bazele unui parteneriat care ridică nivelul de trai din această comunitate vulnerabilă, prin măsuri de eliminare a polarizării sociale, de promovare a egalității în educație și a coeziunii sociale.

ASOCIAȚIA PROPRIETARILOR DIN ZONELE REZIDENȚIALE –

Dna. RODICA MILITARU

(pentru acțiunile întreprinse pentru promovarea unei dezvoltări sustenabile a zonelor rezidențiale, pentru păstrarea identității culturale a acestora, pentru apărarea intereselor proprietarilor de imobile individuale din Timișoara).

Acțiunile APZR s-au derulat:

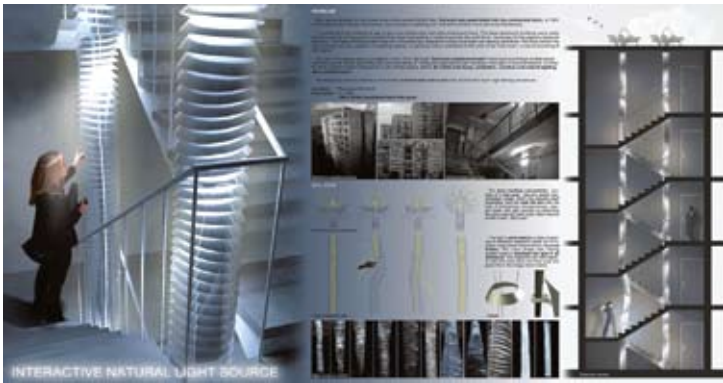
- prin participarea activă a membrilor asociației la dezbaterile publice a numeroase proiecte de urbanism, prin nenumărate intervenții la Consiliul Local Timișoara (CLT) împotriva unor Planuri Urbanistice de Zonă (PUZ) și de Detaliu (PUD) care prevedeau construirea blocurilor în zone de case familiale;
- prin participarea activă la dezbaterile publice a proiectului de Hotărâre de Consiliu Local Timișoara (HCLT) privind informarea și consultarea populației în materie de urbanism (propunerile APZR au fost preluate parțial);
- prin participarea activă la toate dezbaterile organizate în perioada de elaborare a noului PUG 2013;
- prin participarea la dezbaterile publice a proiectelor de acte normative naționale privind amenajarea teritoriului și urbanismul (modificarea din 2008 și 2011, a Legii 350/2001) privind informarea și consultarea populației (Ordinul 2701/2010) (propunerile APZR au fost preluate aproape în totalitate de către aceste acte normative);

GRUPUL RAAO – DORGO RADU, LAZĂR ANDREI, MIHAI ADRIAN, MIHUTESCU OVIDIU, absolvenții Facultății de Arhitectură și Urbanism UPT, coordonat de arh. BOGDAN DEMETRESCU

(premiile RUR pentru bune practici în promovarea creativității în mediul universitar românesc în regenerarea urbană)

Prima lucrare care i-a consacrat ca grup de cercetare a fost recunoscută pe plan mondial prin obținerea unei importante mențiuni, aleasă

dintr-un total de 983 de echipe participante din 59 de țări, în cadrul concursului "International VELUX Award for Students of Architecture 2012".

Proiectul câștigător – „Sursă interactivă de lumină naturală” (Interactive Natural Light Source)”, propune o soluție fezabilă care ar putea rezolva una din marile probleme a apartamentelor de tip condominiu și anume scările întunecoase din interiorul blocurilor de locuit. Lucrarea a fost distinsă și la Archi-World® Academy Awards 2011–2013, "Energy saving projects and ideas for the future of architecture and urbanism": the largest worldwide contest for the architects of tomorrow in cooperation with Messe München (BAU 2011 & BAU 2013).

Ultima recunoaștere internațională a fost dubla victorie la International Engineering Competition 2013 septembrie din Calgary, Canada, unde grupul RAAO s-a întrecut pe plan mondial cu alte 7 echipe internaționale în cadrul competiției de design, în urma a numeroase selecții regionale, naționale și continentale în diferitele faze ale Best Engineering Competition.

ASOCIAȚIA SIMULTAN ȘI GRUPULUI H.ARTA

(premiile RUR pentru bune practici în regenerare regională prin inițiative independente pentru promovarea artei contemporane în spațiul public)

Proiectul *Spații în așteptare I* a constat în vizitarea și documentarea unor situri post industriale din Timișoara, locații care au funcționat ca fundal pentru realizarea unor filme video, ca sugestii, ca un context istoric, ca metafore pentru reflecții asupra prezentului.

Pe parcursul proiectului, artiștii implicați au vizitat și au documentat spații blocate în logica tranziției și apoi a crizei, locuri cu o istorie modernistă a căror utopie a unui progres continuu a fost stopată, locuri dezmembrate în contextul privatizării din perioada tranziției, locuri în așteptare și provizorat în contextul crizei financiare.

Acestea sunt foste uzine și combinate, acum în ruină, locuri virane între blocuri, clădiri dărăpănate pe străzi care încă sunt numite Progresului, Luminii.

Siturile în cauză au constituit punctul de pornire și fundalul pentru realizarea unor intervenții artistice care se referă la incertitudinea prezentului și la posibile scenarii legate de viitor.

Spații în așteptare II a funcționat ca o platformă pentru diferite proiecte care aduc în discuție spațiul public și extensiile lui și transformările sale în istoria recentă, posibilitățile de subvertire a discursurilor rasiste și sexiste, revendicarea acestuia ca spațiu comun și imaginarea unor moduri de folosire a spațiului public și a extensiilor lui într-un mod democratic, incluziv și responsabil.

FESTIVALUL DE STREET ART (FISART)

Dna. CORINA NANI (FAD-UVT) ȘI Dl. SERGIO MORARIU (FUNDAȚIA ENDUROMANIA)

Cele trei ediții anuale ale Festivalului Internațional de Street Art (FISART) inițiate de către dna Corina Nani (FAD-UVT) și dl Sergio Morariu (fundația EnduRoMania) în colaborare cu Primăria Municipiului Timișoara și alți parteneri, care au avut loc în Timișoara începând cu anul 2011, au demonstrat că se pot face, cu investiții financiare minime (în comparație cu alte manifestări cultural-artistice), evenimente cu rezultate durabile și de impact, care contribuie la eforturile de ameliorare a aspectului urbanistic al orașului.

În cele trei ediții FISART s-a trecut treptat de la GRAFFITI în 2011, la STREET ART de dimensiuni normale în 2012 și apoi la ARTA MURALĂ de dimensiuni foarte mari în 2013. În 2011 au participat 73 de artiști, în 2012 au participat 33 de artiști și în 2013 au participat 23 de artiști. Experiența și calitatea artiștilor a crescut constant, ceea ce se poate vedea urmărind calitatea lucrărilor. Au participat artiști din țară și din străinătate (Brazilia, Croația, Elveția, Franța, Germania, SUA și Ungaria). Siturile, multe din ele foarte vizibile, sunt răspândite în tot orașul, contribuind la ameliorarea aspectului spațiului public urban timișorean.

SOCIETATEA FILARMONICĂ DIN TIMIȘOARA

Dna. ALEXANDRA RĂZVAN-MIHALCEA,

(premiile RUR pentru bune practici în regenerare urbană pentru reintroducerea spațiului Sinagogii din Cetate – Timișoara în circuitul cultural al Municipiului)

Fondată în anul 1871, "Societatea Filarmonică din Timișoara" s-a reînființat în anul 1998 cu scopul de a promova cultura și arta în general și a muzicii în special. Unul dintre obiectivele importante ale activității ei a fost crearea sediului unui centru muzical, intercultural și interconfesional în Timișoara.

"F O R" este o prepoziție, o conjuncție, precum și un idiom – o legătură între două părți, o concluzie, o atitudine – atunci când îl traducem din engleză. În românește înseamnă loc pentru dezbateri publice, sau la nivel individual, conștiința unei persoane.

CE VALORI PROMOVĂM ?

Diversitatea, Autenticitatea, Sinceritatea, Curajul, Empatia, Integritatea, Protejarea, Competența, Modestia, Cinstea, Reciprocitatea, Cumpătarea, Îndeplinirea obligațiilor, Responsabilitatea, Disciplina financiară

SAU

Dezinformarea, Dezorganizarea, Descurajarea, Dominarea, Hărțuirea, Blocarea, Izolarea, Uzura

**Cele 4 principii ale documentului
"ORAȘE SUSTENABILE" 1993**

1. management integrat prin anticipare și planificare în buna guvernare
2. integrare responsabilă, pe orizontală și verticală a principiilor dezvoltării durabile
3. gândire a orașului ca un ecosistem format prin procese active, schimbări și dezvoltare
4. contra supremației tehnicienilor, prin construirea unui parteneriat participativ

Sursa: "Orașe Sustenabile" 1993

Buna guvernare

"Buna guvernare, bazată pe principiile transparenței, participării, responsabilității, eficienței, subsidiarității și coerenței, este necesară pentru asigurarea implementării cu succes a politicilor publice, a unei alocări mai eficiente și efective a resurselor publice și pentru creșterea participării directe a cetățenilor, dar și a implicării, angajării și responsabilizării acestora, ținând cont de faptul că satisfacția și bunăstarea cetățenilor sunt de asemenea importante pentru succesul politicilor urbane", alianță urbană între actorii implicați în „construirea orașului” (autorități publice, sectorul financiar și privat, experți, cetățeni, etc.)"

Sursa: Declarația de la Toledo 2010

CONCLUZIE

Transformarea simplilor locuitori în cetățeni presupune și recunoașterea de către ceilalți actori în devenirea urbană a rolului primordial al acestora. Studiarea entităților lor informale ce operează prin rețelele de socializare ar trebui să fie o preocupare permanentă.

Lipsa acestei atitudini de parteneriat conduce la radicalizarea cetățenilor, fenomen care, dacă nu este analizat la timp și cu seriozitate, poate conduce la confruntări sociale inutile.

Această nouă atitudine trebuie să conducă la o nouă formă de guvernare, în care se optimizează capitalul uman, social, material, cultural și economic local.

În anul 2005, "Societatea Filarmonică din Timișoara" a deschis porțile Sinagogii din Cetate (închisă cu peste 20 de ani în urmă) publicului larg, prin organizarea unui eveniment muzical susținut de mari artiști ai scenei de concert.

Din anul 2006 până în prezent, în Sinagoga din Cetate s-au desfășurat peste 100 de evenimente culturale (concerte, lansări de carte, conferințe, piese de teatru, expoziții, etc).

GRUPUL F O R

DI. ALEXANDRU COZMA și Dna. OANA SIMIONESCU,

(premiile RUR pentru bune practici în regenerare urbană prin ridicarea calității vieții urbane prin inovații de promovare a creativității în mediul universitar românesc)

F O R a luat naștere în 2010, cu mult entuziasm, după o practică de un an în cadrul biroului de arhitectură Bjarke Ingels Group din Copenhaga și câștigarea câtorva premii la diferite concursuri de arhitectură și urbanism încă din studenție.

Nerăbdători să poată participa activ la mediul urban autohton, s-au lansat într-o serie de studii și proiecte urbane, concursuri de arhitectură sau urbanism, workshopuri și discuții în contexte diverse.

Premiile nu au întârziat să apară nici ele. Ar fi important de menționat proiectul REABILITAREA CARTIERELOR GRI, apreciat pe plan național și internațional.

Cea mai recentă recunoaștere a venit din partea EUROPLAN – cel mai mare concurs de *urbanism și arhitectură* din Europa – unde au obținut premiul secund cu proiectul THE CENTRE. THE PATH. THE FIELD OF ACTION în Kristinehamn, Suedia.

Dar poate cel mai important aspect despre F O R nu sunt premiile câștigate, ci modul în care au ales să își structureze activitatea – ca pe un proces educațional continuu. Primul pas în acest sens a fost alegerea numelui sub care activează:

